

**BOSNA I HERCEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE  
VLADA**

**PRIJEDLOG**

**AMANDMANI NA USTAV  
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**Sarajevo, februar 2014. godine**

Na osnovu člana VIII.1.(1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine koji je izmijenjen Amandmanom L na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, podnosi slijedeće amandmane:

### **AMANDMAN CX**

Iza člana II.A.7 dodaje se novi član II.A.8. koji glasi:

#### **„Član 8.**

**Ne zastarijevaju krivična djela iz procesa pretvorbe i privatizacije, organizovanog i privrednog kriminala propisana zakonom ili ona koja ne zastarijevaju prema međunarodnom pravu, a imovinska korist ostvarena tim djelima ili povezana s njima, oduzet će se.“**

### **O b r a z l o ž e n j e**

Članom 1. podnosi se **AMANDMAN CX** kojim se vrši intervencija na tekstu Ustava FBiH i to na način da se iza člana II.A.7 dodaje se novi član II.A.8.

**Privatizacija** javnih preduzeća u vrijeme ratnih i poratnih događanja kao i u nekim nešto kasnijim vremenima je sinonim za nezakonje i neopravdano bogaćenje, a to znači i kriminal. Percepcija javnosti kad je u pitanu privatizacija ima upravo ovakve navedene konotacije.

Procesi privatizacije nisu nikad bili adekvatno propisani zakonskim normama koje bi garantirale nemogućnost makinacija i kriminalnih ponašanja grupa i pojedinaca. Postupci koji su i vođeni za određene nepravilnosti vezane za privatizaciju u pravilu traju predugo i neki od njih završavaju negativnim odlukama sudova a neki padaju u zastaru tako da je percepcija javnosti da se tu više ništa ne može uraditi. A isto tako s formalno pravne strane činjenica je da se neki postupci ne mogu više otvarati upravo zbog zastare.

U pravnoj teoriji i praksi mogu se čuti različita razmišljanja u pogledu retroaktivnosti odredbi o zastari. Međutim, danas je preovladavajuće mišljenje u modernim pravnim sistemima da zastara nije nikakav privilegij za počinioca, nego institut donesen zbog oportuniteta. Dakle, počinilac krivičnog djela ima pravo znati hoće li za nešto biti kažnjen i kojom kaznom, ali ne i kako se dugo nakon počinjenog djela može skrivati. Ukratko on ne može kalkulirati s nastupom zastare.

Unutar ustavnih odredbi modernih država redovito se nalaze i one kojima se uređuju univerzalni principi propisivanja krivičnih djela i sankcija za ta djela (posebno načelo nullum crimen nulla pene sine lege), načelo blažeg kažnjavanja učinitelja krivičnih djela, zabrana dvostruke kažnjivosti (ne bis in idem), posebni osnovi za obnovu postupka i druga srodna načela koja izvorno pripadaju krivično-pravnoj materiji, ali i području zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda. Dakle, ustavnim mehanizmima se najčešće ta materija razrađuje na nivou općih načela i principa na kojima počiva krivično zakonodavstvo neke države, dok se kroz zakonske i podzakonske instrumente ti principi detaljno razrađuju i preziciraju.

U grupi tih univerzalnih principa svakako se nalazi i zastara krivičnog gonjenja i izvršenja krivičnih sankcija, mjera sigurnosti i oduzimanja imovinske koristi koji su prvenstveno namijenjeni stvaranju pretpostavki pravne sigurnosti u jednoj demokratskoj državi koja počiva na zakonu (Ustav Bosne i Hercegovine, čl. 1.2). Ključni sastojak tog načela se tiče zakonom propisanih rokova unutar kojih se može poduzeti krivični progon ili izvršiti pravosnažna presuda ili odluka suda povodom počinjenog krivičnog djela propisanog zakonom.

S obzirom da se predloženim rješenjima uvodi retroaktivno ukidanje rokova zastare za pojedina krivična djela propisana Krivičnim zakonom Federacije BiH, to neposredno proizlazi da se takva materija jedino može urediti odgovarajućim amandmanima na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine.

Također, treba podsjetiti da prema važećem Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine krivična djela ratnog zločina, zločina protiv čovječnosti i zločina genocida po Ustavu Federacije BiH nisu propisana kao djela koja ne zastarijevaju. Jasno je da su po međunarodnom pravu ta djela označena kao djela koja ne mogu zastarjeti ali smatramo potrebnim pojačati tu činjenicu ugradnjom izričite norme u Ustav Federacije BiH.

Propisivanjem odnosno ugradnjom jedne ovakve norme u Ustav Federacije BiH stvaraju se pretpostavke za detaljnije uređenje ove oblasti bilo izmjenom postojećih zakonskih propisa koji normiraju zastaru bilo donošenjem potpuno novog zakonskog propisa kojim bi se ova pitanja uredila ( R.Hrvatska je donijela poseban Zakon o ne zastarijevanju određenih krivičnih djela).

Intencija ove nove odredbe u Ustavu je upravo da se donošenjem izmjena ili novog zakona produže rokovi zastare za djela za koja još nisu istekli i da se zastara ukine za djela za koja je već nastupila.

Uređenje ove materije zakonom, a bez ustavnog ovlaštenja bilo bi u najmanju ruku dvojbeno i u suprotnosti sa određenim međunarodnim dokumentima koji su na snazi i kod nas. Ipak Ustavotvorac može (za razliku od zakonodavca) recimo načelu pravne sigurnosti pretpostaviti načelo pravednosti, tim više što se ne dira u odredbu člana 14. stav 7. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima i člana 4. Protokola broj 7. uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda koji zabranu ponovnog suđenja i kažnjavanja ograničavaju na krivična djela za koja je netko već prvosnažno osuđen ili oslobođen. I u ovoj situaciji to se ne bi moglo propisivati niti mijenjati nikakvim zakonom. Također, članom 7. Konvencije zabranjuje osudu za djelo koje u vrijeme počinjenja nije bilo predviđeno kao krivično djelo kao i primjenu teže kazne od kazne koja je bila primjenjiva u trenutku počinjenja djela.

Ove zabrane predloženom dopunom Ustava se ne krše i ova načela ostaju u potpunosti na snazi jer ovdje je prije svega riječ o ukidanju zastare za već propisana krivična djela i o ničem drugom.

Isto tako smatramo jako bitnim ustavnom odredbom pojačati i propisati opredjeljenje svih nas, kao društva u cjelini da se imovina odnosno imovinska korist stečena krivičnim djelima mora oduzeti. Dakle smatramo svrsishodnim unijeti u Ustav FBiH ono što većina građana ove države smatra ispravnim i jedino pravednim.

Posebno ističemo da bi se usvajanjem ovog amandmana stekli uvjeti za zakonsko definisanje onih djela na koje se odnosi ovaj ustavni amandman. Navedeni budući zakonski propis bi decidno naveo ona krivična djela na koja bi se princip nezastarjevanja i primjenio.

## **AMANDMAN CXI**

Član IV.B.3.7.a) (VI) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se i glasi:

**„(VI) davanje pomilovanja za krivična djela utvrđena federalnim zakonima, osim za krivična djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida, kao i u drugim slučajevima kada je to propisano posebnim zakonima“.**

## **O b r a z l o ž e n j e**

Članom 1. podnosi se **AMANDMAN CXI** kojim se vrši intervencija na tekstu Ustava FBiH i to na način da se vrši izmjena člana IV.B.3.7.(VI) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Navedena odredba člana koji se mijenja glasi:

**„davanje pomilovanja za djela utvrđena federalnim zakonima, osim za ratne zločine, zločine protiv čovječnosti i genocida.“**

U raspodjeli izvršnih ovlasti, Ustav Federacije BiH oblast pomilovanja osuđenih osoba propisuje na način da daje ovlaštenja predsjedniku Federacije BiH da daje pomilovanja za krivična djela propisana federalnim zakonima. Ustav FBiH također u istoj odredbi propisuje i ograničenje te eksplicitno navodi da se pomilovanje ne može dati za krivična djela ratnog zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida.

Imajući u vidu činjenicu da politika pomilovanja, odnosno način na koji se ovo ovlaštenje koristi od strane Predsjednika Federacije u najvećoj mjeri dovodi u apsurd institut pomilovanja, smatramo izuzetno važnim da je u sam Ustav potrebno unijeti odredbu koja će omogućiti proširenje vrsta krivičnih djela za koje se ne može dati pomilovanje.

Kao odgovorno društvo moramo biti svjesni da institut pomilovanja ne može i ne smije biti instrument za eskiviranje odgovornosti izvršenja krivične sankcije a upravo u to se pretvorio čega smo svjedoci svakodnevno.

Institut pomilovanja je mogućnost a ne pravo osuđenih osoba. Moraju postojati jasni i nedvosmisleni pokazaoći da se osuđena osoba resocijalizirala, da je shvatila značenje i težinu djela koje je počinila, da se iskreno pokajala ili da postoje drugi nedvosmisleni pokazaoći da bi se aktom pomilovanja pozitivno uticalo na ličnost osuđene osobe.

Sve suprotno od ovoga, a upravo to je na sceni, dovodi do apsurdna provedeni krivični postupak, pravosnažnu i izvršnu presudu izrečenu od nadležnih sudova.

Ono što je opredjeljujući razlog za izmjenu ove odredbe Ustava je činjenica da postoje mnoga izrazito teška djela koje propisuje naše krivično zakonodavstvo a za koja se može dati pomilovanje i praktično se osloboditi izvršenja kazne i takve počinioce. Svjedoci smo i ovakvih situacija i osoba koje su dobile akt milosti za najteža djela bez da su i dana proveli u zatvoru.

Ako se već ne može uticati na politiku pomilovanja i pored svih ovih devijacija i zloupotrebe instituta pomilovanja onda je upravo ovo način da se otvori ustavna mogućnost da se federalnim zakonodavstvom proširi krug krivičnih djela za koje se ne može dati pomilovanje kao akt milosti.

Ovo je upravo test savjesti svih, a pogotovo izabраниh dužnosnika koji kreiraju ustavnopravni i zakonodavno pravni okvir u Federaciji i koji su dužni i pozvani reagovati na svaku zloupotrebu prava i ovlaštenja.

Ove izmjene su i test spremnosti svih nas da evidentnu veliku koruptivnu mogućnost u oblasti pomilovanja eliminiraju ili bar svedu na nižu granicu. Velikim prostor diskrecije u ovom slučaju pokazuje da kao društvo i odgovorni pojedinci nismo u stanju na odgovoran i u potpunosti zakonit način koristiti dana ovlaštenja. Stoga, na osnovu svega iznesenog smatramo da je potrebno usvojiti ove izmjene ustava te tako otvoriti mogućnost detaljnijeg regulisanja oblasti pomilovanja izmjena postojećeg zakona.

Usvajanjem ovog ustavnog amandmana stiču se uvjeti za donošenje posebnog zakonskog propisa kojim će se izvršiti jasna zakonska definicija onih djela za koja se ne može dati pomilovanje.